

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **J. B.**, bývajúcej v B., proti odporkyňi **S.**, so sídlom v B., IČO: X., zastúpenej JUDr. B. P., PhD., advokátkou so sídlom v B., **o neplatnosť skončenia pracovného pomeru**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 45 Cpr 1/2011, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. apríla 2014 sp. zn. 14 Co 90/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Navrhovateľka je povinná zaplatiť odporkyňi do troch dní náhradu trov dovolacieho konania vo výške 413,97 € na účet JUDr. B. P., PhD., advokátky so sídlom v B..

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 18. septembra 2012 č.k. 45 Cpr 1/2011-404 zamietol návrh navrhovateľky na začatie konania, ktorým sa domáhala určenia a) neplatnosti výpovede danej podľa § 63 ods. 3 písm. b/ Zákonníka práce a jej doručenej 11. júla 2011, b) náhrady priemerného mesačného zárobku s príslušenstvom od 1. októbra 2011 do skončenia pracovného pomeru, c) náhrady trov konania. Vychádzal z výsledkov vykonaného dokazovania, ktorými mal preukázané, že navrhovateľka pracovala pre odporkyňu v pozícii vysokoškolskej učiteľky vo funkcii odbornej asistentky v študijnom odbore verejné zdravotníctvo. Na základe rozhodnutia vedenia odporkyne a jej akademického senátu bola navrhovateľke daná výpoveď, ktorá bola vyhotovená písomne, podpísala ju osoba oprávnená konať za odporkyňu, výpovedný dôvod bol v nej riadne vymedzený a zrušovací prejav bol urobený v prekluzívnej lehote a riadne doručený navrhovateľke. Návrh na začatie konania bol súdu doručený v lehote určenej v § 77 Zákonníka práce. V zmysle rozhodnutia rektorky z 5. mája 2011 došlo u odporkyne k organizačným zmenám spočívajúcim v znížení

počtu zamestnancov celkovo o 103. Právo výberu konkrétnych zamestnancov patrilo dekanke, pričom vybranou bola aj navrhovateľka s tým, že jej pracovné miesto bolo zrušené z dôvodu nízkej pedagogickej vyťaženia 50 hodín za semester, ako aj minimálnej vedecko-výskumnej činnosti a prevažného výkonu práce pre rektorku odporkyne. Zamestnávateľ ponúkol navrhovateľke iné vhodné pracovné miesto (tým bola splnená hmotnoprávna podmienka platnosti výpovede v zmysle § 63 ods. 2 Zákonníka práce); navrhovateľka ale ponúknuté miesto odmietla. Organizačnú zmenu, ako aj skončenie pracovného pomeru prerokovala odporkyňa s navrhovateľkou 11. júla 2011; navrhovateľka na rokovaní nesúhlasila s rozviazaním pracovného pomeru dohodou, preto jej bola daná výpoveď v zmysle § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania súd prvého stupňa konštatoval, že príslušná odborová organizácia prerokovala 31. mája 2011 informáciu odporkyne o hromadnom prepúšťaní zamestnancov, oboznámila sa so zoznamom zamestnancov, ktorých sa prepúšťanie týka, preto navrhovateľka neopodstatnene namieta, že zamestnávateľ neprerokoval výpoveď s odborovou organizáciou. Dokazovaním bola potvrdená príčinná súvislosť medzi organizačnou zmenou, ktorú prijala odporkyňa, a nadbytočnosťou navrhovateľky. V nadväznosti na tieto skutkové zistenia dospel súd k záveru, že výpoveď bola daná navrhovateľke v súlade s § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce a nie je neplatná. Vzhľadom na to jej návrh na začatie konania zamietol ako neopodstatnený. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie navrhovateľky Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 29. apríla 2014 sp. zn. 14 Co 90/2013 napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.), dostatočne odôvodnený, spočívajúci na úplnom zistení rozhodujúcich skutkových okolností a ich správnom právnom posúdení. Vzhľadom na to, že sa v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O.s.p.), na zdôraznenie ich správnosti a s prihliadnutím na odvolaciu argumentáciu uviedol, že navrhovateľka neopodstatnene namieta, že je nepreskúmateľná zápisnica zo 46. riadneho zasadnutia akademického senátu odporkyne. Návrh na realizáciu transformácie pracovísk odporkyne prezentovala na tomto zasadnutí rektorka a členovia akademického senátu ho mali k dispozícii aj v písomnej forme; z ničoho ale nevyplýva dôvodnosť tvrdenia navrhovateľky, že návrh na realizáciu transformácie pracovísk musel tvoriť neoddeliteľnú súčasť zápisnice zo zasadnutia akademického senátu. Rovnako je bez právneho významu námietka navrhovateľky, že bez právne účinného organizačného začlenenia pracovísk vedeckovýskumnej základne odporkyne sa rektorka nemohla odvolávať na organizačnú zmenu schválenú akademickým senátom.

Prvotné je totiž rozhodnutie o organizačných zmenách a rozhodnutie o znižovaní počtu pracovníkov, ktoré sa až následne zapracúva do interných organizačných predpisov. Pokiaľ navrhovateľka tvrdila, že návrh na zmeny v organizačnej štruktúre sa netýkal konkrétne miesta, na ktorom pracovala, odvolací súd poukázal na zápisnicu zo 46. riadneho zasadnutia akademického senátu, z obsahu ktorej vyplýva, že celkový počet zamestnancov odporkyne sa mal znížiť o 103 zamestnancom, z toho 5 zamestnancov na fakulte, kde bola zamestnaná aj navrhovateľka. Nedôvodná je aj odvolacia námietka, v zmysle ktorej nie je daná príčinná súvislosť medzi jej nadbytočnosťou ako zamestnankyne a organizačnými zmenami. Bolo totiž preukázané, že v zmysle rozhodnutia rektorky o znížení stavu zamestnancov za účelom zvýšenia efektívnosti práce z 5. mája 2011 sa mal stav zamestnancov na fakulte, kde pracovala navrhovateľka, znížiť o 5 zamestnancov; navrhovateľka bola medzi nich zaradená na návrh dekanky. Výpovede svedkov, obsah záznamu z prerokovania ďalšieho pracovného zaradenia zamestnanca a tiež čestného vyhlásenia rektorky vyvrátili tvrdenie navrhovateľky, že jej nebolo ponúknuté iné voľné pracovné miesto. V danom prípade bola 30. mája 2011 odborovej organizácii doručená informácia o hromadnom prepúšťaní zamestnancov. V ten istý deň sa uskutočnilo rokovanie rektorky a predsedu odborovej organizácie o podmienkach hromadného prepúšťania. Odvolací súd súhlasil s navrhovateľkou, že tu nešlo o prerokovanie hromadného prepúšťania so zástupcami zamestnancov tak, ako to má na mysli § 74 Zákonníka práce, na druhej strane ale nemožno prehliadnuť, že výbor odborovej organizácie sa relevantným spôsobom zaoberal uvedenou otázkou v nasledujúci deň. Tým bola splnená podmienka vyplývajúca z tohto zákonného ustanovenia, i keď sa predmetného rokovania odborovej organizácie nezúčastnil štatutárny zástupca odporkyne. Z týchto dôvodov odvolací súd uzavrel, že v danom prípade boli splnené všetky podmienky pre platné skončenie pracovného pomeru výpoveďou. Podľa jeho právneho názoru je správne aj rozhodnutie súdu prvého stupňa o trovách konania. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala navrhovateľka dovolanie. Uviedla, že v konaní jej bola odňatá možnosť konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). K namietanej procesnej vade došlo tým, že odvolací súd rozhodol vo veci samej bez nariadenia pojednávania. Pôvodne síce nariadil pojednávanie na 15. apríla 2014, toto pojednávanie ale zrušil z dôvodu choroby členky senátu. Ďalšie pojednávanie už nenariadil. Navrhovateľka nedala na to súhlas, preto je namieste konštatovanie, že odvolací súd svojím postupom porušil jej ústavné práva, právo na prejednanie veci v jej prítomnosti (§ 115a ods. 1 a 3 O.s.p.), právo na verejné prerokovanie

veci a tiež právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom. Na to, aby súd urobil výnimku zo zásady ústnosti a verejnosti konania, je nevyhnutné, aby boli súčasne splnené štyri podmienky: I. súhlas na rozhodnutie vo veci bez nariadenia pojednávania, II. výslovné vzdanie sa práva na verejné pojednanie veci, III. pojednanie veci bez nariadenia pojednávania nesmie byť v rozpore s verejným záujmom a IV. rozhodnúť možno len na základe listinných dôkazov predložených účastníkmi. Podľa názoru dovolateľky je opodstatnený názor, že všetko, čo sa týka vysokej školy, by malo byť predmetom verejného záujmu. V danej veci došlo aj k porušeniu práva navrhovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Od podania odvolania (21. novembra 2012) do odoslania rozsudku odvolacieho súdu (6. júna 2014) uplynul čas príliš dlhý na to, že v zmysle judikatúry Európskeho súdneho dvora išlo o súdne konanie prioritné (týkajúce sa práv zamestnanca). V ďalšom uviedla, že odvolaciemu súdu zaslala neúplné podanie zo 17. októbra 2013 (v „Žiadosti o ďalší procesný postup“ chýbala druhá strana), odvolací súd ale nepostupoval podľa § 43 ods. 1 O.s.p.; v dôsledku toho posúdil obsah a súvislosti tohto podania skreslene, nesprávne a nevysporiadal sa ani s priloženými (novými) dôkazmi preukazujúcimi úmysel odporkyne nesplniť ponukovú povinnosť. V rozhodnutí odvolacieho súdu vzhľadom na to absentuje adekvátna reakcia na navrhovateľkinu argumentáciu. Odvolací súd mal k dispozícii dôležité dôkazy, nevyjadril sa k nim ale jasne a zrozumiteľne. Nedostatočne sa zaoberal tiež tou časťou jej odvolania, v ktorej poukazovala na presné znenie uznesenia akademického senátu z 27. januára 2011; na jeho rokovaní bola totiž schválená iba transformácia pracovísk vedeckovýskumnej základne odporkyne. Na zníženie počtu zamestnancov iných pracovísk (vrátane pracoviska navrhovateľky) nemala rektorka mandát; týmto rozhodnutím akademického senátu, ktorý je najvyšší samosprávny a kontrolný orgán vysokej školy, bola totiž viazaná. Aj z tohto dôvodu neboli splnené podmienky, aby jej bola daná výpoveď. Odvolací súd sa nezaoberal touto osobitne významnou otázkou, i keď tvorí základ pre rozhodnutie. Jej odvolacie námietky, v zmysle ktorých nie je daná príčinná súvislosť medzi organizačnou zmenou a nadbytočnosťou navrhovateľky, považoval súd za nedôvodné napriek tomu, že organizačná zmena – v rozsahu akademickým senátom relevantne prejednanom a schválenom – sa jej (a pracoviska, na ktorom pôsobila) vôbec nedotkla. Ani druh práce vykonávaný navrhovateľkou nebol totožný s druhom práce zamestnancov vedeckovýskumnej základne odporkyne. Odvolací súd sa nevysporiadal ani s jej odvolacou argumentáciou, ani s judikatúrou, ktorá sa vzťahuje na skutkovo a právne obdobné veci. Aj z tohto dôvodu jej bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Záver odvolacieho súdu, že organizačná zmena, ktorá viedla k výpovedi danej

navrhovateľke, bola spojená so znižovaním počtu zamestnancov bez ohľadu na ich pracovné zaradenie, avšak so zreteľom na ich pracovnú vyťaženosť, nemá podklad v rozhodujúcom dokumente – v zápisnici zo 46. riadneho zasadnutia akademického senátu. Odvolací súd nevenoval dostatočnú pozornosť tomu, že jej pred daním výpovede nebolo ponúknuté miesto na Fakulte ošetrovateľstva a zdravotníckych odborných štúdií, na ktoré bol od 12. septembra 2011 prijatý doc. MUDr. R. K., CSc. Odvolací súd tiež nesprávne vyhodnotil výsledky dokazovania vykonaného čestným vyhlásením rektorky a svedeckou výpoveďou dekanke. Skutočnosť, že sa v prítomnosti navrhovateľky hovorilo (iba) o možnostiach jej prípadného umiestnenia na inom vhodnom pracovnom mieste, nemôže byť považovaná za splnenie ponukovej povinnosti zamestnávateľa v zmysle § 63 ods. 2 Zákonníka práce. Faktom je, že navrhovateľke nebolo konkrétnym spôsobom ponúknuté žiadne voľné pracovné miesto; nemohla preto ponuku ani prijať ani neprijať. Medzi osobami prítomnými na prerokovaní ďalšieho pracovného zaradenia navrhovateľky dňa 11. júla 2011 nebola prítomná rektorka, preto rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto časti nezodpovedá skutočnosti; tento pohovor vykonala neoprávnená osoba, preto naň treba hľadieť tak, akoby k nemu ani nedošlo. Pokiaľ odvolací súd dospel k záveru, že spoločným prerokovaním podmienok hromadného prepúšťania za účasti rektorky a predsedu odborovej organizácie (teda nie tohto kolektívneho orgánu ako celku) nedošlo k prerokovaniu hromadného prepúšťania so zástupcami zamestnancov tak, ako to má na mysli § 74 Zákonníka práce, nemohol aplikovať § 219 ods. 2 O.s.p. a napadnuté prvostupňové rozhodnutie potvrdiť ako vecne správne. Dovolateľka, poukazujúc na § 237 ods. 1 a 3 Zákonníka práce, za nesprávny a zákonu sa priečiaci označila tiež názor odvolacieho súdu, že prerokovanie v zmysle § 74 Zákonníka práce sa môže uskutočniť aj bez prítomnosti zamestnávateľa. Ak nedošlo k riadnemu prerokovaniu výpovede, nebola splnená hmotnoprávna podmienka jej platnosti, preto jej návrhu na určenie neplatnosti výpovede malo byť vyhovené. V ďalšom navrhovateľka podrobila kritike postup súdov pri rozhodovaní o trovách konania a vyslovila názor, že spôsob, akým odporkyňa využíva právne služby poskytované jej (vtedajšou) právnou zástupkyňou, sa prieči zákonu. Na to malo byť prihliadané aj pri rozhodovaní o trovách konania, preto jej ani nemala byť uložená povinnosť nahradiť tieto trovy. Dovolateľka z týchto dôvodov žiadala napadnutý rozsudok zrušiť a jej návrhu vyhovieť.

Odporkyňa vo vyjadrení k dovolaniu zaujala názor, že tento opravný prostriedok odporkyne je procesne neprípustný. Odvolací súd postupoval v súlade s § 214 O.s.p., preto navrhovateľke nebola postupom súdov odňatá možnosť konať. Dovoláním napadnuté

rozhodnutie je vecne správne a spočíva na správnych záveroch, a to aj v otázke splnenia hmotnoprávnej podmienky platnosti výpovede (§ 74 Zákonníka práce). Navrhovateľka, vychádzajúc z nesprávnych názorov o povinnosti hradiť trovy konania, dospela v dovolaní k nedôvodným záverom o porušení zákona pri rozhodovaní o jej povinnosti nahradiť trovy konania procesne úspešnej odporkyni. Z týchto dôvodov žiadala neprípustné a neopodstatnené dovolanie „zamietnuť“ a priznať jej náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) s právnickým vzdelaním (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie navrhovateľky smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

1. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Na rozdiel od odvolania (riadneho opravného prostriedku), ktorým možno napadnúť ešte neprávoplatné rozhodnutie, ide v prípade dovolania o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno – iba v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených – napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Občiansky súdny poriadok vychádza z tejto mimoriadnej povahy dovolania a v nadväznosti na to aj upravuje podmienky, za ktorých je dovolanie prípustné. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť (a mimoriadnosť) dovolania často vysvetľuje

konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

Z relevantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť nevyhnutne v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. Vo všeobecnosti pre použitie mimoriadnych opravných prostriedkov platí, že sú prípustné iba vo výnimočných prípadoch. ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát vyslovil nezlučiteľnosť mimoriadneho opravného prostriedku s princípom právnej istoty, a konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo (len) z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci (porovnaj *Roseltrans proti Rusku*, rozsudok z roku 2005). Vo veci *Abdullayev proti Rusku* (rozsudok z roku 2010) ESLP zdôraznil, že v záujme právnej istoty zahrnutej v čl. 6 Dohovoru by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať „nedotknuté“. K ich zrušeniu by preto malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných, hrubých a podstatných väd. Podľa názoru ESLP v žiadnom prípade však za takú vadu nemožno označiť skutočnosť, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory [viď napríklad *Sutyazhnik proti Rusku* (rozsudok z roku 2009) alebo *Bulgakova proti Rusku* (rozsudok z roku 2007)]. Princíp právnej istoty tu môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri *Ryabykh proti Rusku*, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri *Sutyazhnik proti Rusku*, rozsudok z roku 2009).

Pri uplatnení tézy, vyplývajúcej z rozhodnutí ESLP, podľa ktorej rozhodnutia súdov predstavujúce *res iudicata* „majú zostať nedotknuté“, je potrebné na prípady možnosti prelomenia záväznosti a nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí hľadiť ako na výnimky z tejto zásady. Aj Občiansky súdny poriadok upravuje takto podmienky prípustnosti dovolania a prípady, v ktorých možno právoplatné rozhodnutie napadnúť dovolaním, považuje len za výnimku zo zásady záväznosti a nezmeniteľnosti takéhoto rozhodnutia. Právnu úpravu, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade vykladať rozširujúco; namieste je tu skôr reštriktívny výklad.

Ustanovenia, ktoré upravujú prípustnosť dovolania, treba striktnie dodržiavať, lebo ak mimoriadny opravný súd „koná a rozhoduje napriek tomu, že neboli splnené zákonom ustanovené predpoklady prípustnosti na jeho postup v opravnom konaní [čl. 46 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len („ústava“) a čl. 51 ods. 1 ústavy] a prelomí právoplatnosť napadnutého rozhodnutia súdu nižšieho stupňa, porušuje základné právo na súdnu ochranu toho účastníka, ktorý sa po rozhodnutí opravného súdu v takom prípade dostáva do nepriaznivejšej pozície, než v ktorej bol pred takým rozhodnutím opravného súdu. Porušenie princípov spravodlivého procesu spočíva preto v takom postupe a rozhodnutí mimoriadneho opravného súdu, ktorými sa nad rámec zákonných predpokladov prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku zrušuje právoplatné rozhodnutie a vec účastníka sa dostáva opätovne pred súd, ktorý musí o veci znovu konať a rozhodovať, pretože to vytvára opätovne stav právnej neistoty, ktorá už bola nastolená právoplatným rozhodnutím súdu nižšieho stupňa (II. ÚS 172/03).

2. Dovoláním navrhovateľky je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. V zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

V prejednávanej veci dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ale proti takému potvrdzujúcemu rozsudku, ktorý nemá znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p.; najvyšší súd dosiaľ v tejto veci nerozhodoval, preto ani nevyslovil záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Prípustnosť podaného dovolania preto z § 238 O.s.p. nevyplýva.

3. So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, v ktorom došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., sa dovolací súd neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť navrhovateľkinho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

4. Navrhovateľka v dovolaní namieta, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal

účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

5. K dovolacej argumentácii, v rámci ktorej navrhovateľka namieta, že k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. došlo tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu je – ako tvrdí – nedostatočne odôvodnené, nereagujúce na jej odvolaciu argumentáciu a v dôsledku toho nepreskúmateľné, dovolací súd uvádza nasledovné:

Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Vada nedostatku dôvodov rozhodnutia sama osebe (pri inak správnom rozhodnutí) nemusí (ale) disponovať potrebnou ústavnoprávnou intenzitou smerujúcou k porušeniu označených práv (III. ÚS 228/06, I. ÚS 53/10, III. ÚS 99/08).

Vada konania uvedená v § 237 písm. f/ O.s.p. znamená vždy porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru. To však neznačí, že by zároveň nevyhnutne platil aj opak, teda to, že každé porušenie práva na spravodlivý súdny proces dosahuje intenzitu (až) vady konania v zmysle § 237 O.s.p. Ústava neupravuje, aké dôsledky majú jednotlivé procesné nesprávnosti, ku ktorým v praxi dochádza v konaní pred súdmi, ani nestanovuje predpoklady ich možnej nápravy v opravnom konaní. Bližšiu úpravu ústavne garantovaného práva na súdnu ochranu obsahuje Občiansky súdny poriadok, ktorý vo svojich ustanoveniach predpokladá aj možnosť vzniku určitých procesných pochybení súdu v občianskom súdnom konaní, a v nadväznosti na podstatu, význam a procesné dôsledky týchto pochybení upravuje aj predpoklady a podmienky, za ktorých možno v dovolacom konaní napraviť procesné nesprávnosti konania na súdoch nižších stupňov. Najzávažnejším procesným vadám konania, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p., pripisuje Občiansky súdny poriadok osobitný význam – vady tejto povahy považuje za okolnosť zakladajúcu prípustnosť dovolania (vid' § 237 O.s.p.) a zároveň tiež za prípustný dovolací dôvod (vid' § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.). Aj niektorým ďalším procesným vadám konania nedosahujúcim stupeň

závažnosti procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. pripisuje Občiansky súdny poriadok význam, avšak inej váhy. Iné vady, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci („iné vady“) považuje totiž – na rozdiel od procesných väd vymenovaných v § 237 O.s.p. – (len) za relevantný dovolací dôvod (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), pričom však vady tejto povahy prípustnosť dovolania nezakladajú.

Pri zvažovaní dôsledkov zistených procesných nesprávností treba mať vždy na zreteli, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý smeruje proti už právoplatnému rozhodnutiu, vykazujúcemu atribúty závažnosti a nezmeniteľnosti (§ 159 ods. 1 O.s.p.). Z tohto hľadiska dochádza v dovolacom konaní v istom zmysle k stretu dvoch základných práv (resp. ústavných princípov). Ide jednak o právo na spravodlivý súdny proces (tiež v nadväznosti na požiadavku odôvodnenia rozhodnutia súdu v súlade s § 157 ods. 1 a 2 O.s.p.), jednak o zásadu právnej istoty ako súčasť právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy. Vzhľadom na princíp právnej istoty vyplývajúci z čl. 1 ods. 1 ústavy, ktorý do určitej miery obmedzuje právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, treba rozhodujúce otázky v dovolacom konaní posúdiť aj z pohľadu vzájomného vzťahu týchto ustanovení. Daná procesná situácia musí byť totiž vyriešená z pohľadu oboch dotknutých ústavných článkov tak, aby boli zachované označené ústavné práva (porovnaj napríklad I. ÚS 252/05 a IV. ÚS 481/2011).

V prejednávanej veci najvyšší súd nemohol brať na zreteľ len navrhovateľkou zdôrazňované právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, ale musel dbať o to, aby zachoval ústavnoprávne relevantnú rovnováhu medzi týmto právom a ústavným princípom právnej istoty, ktorý bol vyjadrený právoplatnými rozsudkami súdov nižších stupňov. Dovolací súd pri riešení otázky prípustnosti podaného dovolania nemohol nedať prednosť ústavnému princípu právnej istoty, lebo dovolateľkou namietaný nedostatok odôvodnenia rozhodnutí nevykazoval znaky odňatia možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Dovoláním napadnuté rozhodnutie uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská procesných strán k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania a právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Za vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv navrhovateľky.

Judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) považuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá prípustnosť dovolania nezakladá. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu je názor zaujatý v uvedenom judikáte naďalej plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a dovolací súd ani v danom prípade nemá dôvod odkloniť sa od tohto názoru. Na závere, že nepreskúmateľnosť nezakladá procesnú vadu konania zotrval vec prejednávajúci senát najvyššieho súdu vždy dôsledne a bezvýnimočne (viď napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 249/2008, 3 Cdo 290/2009, 3 Cdo 138/2010, 3 Cdo 49/2011, 3 Cdo 165/2011, 3 Cdo 84/2012, 3 Cdo 50/2014, 3 Cdo 194/2014, 3 Cdo 347/2014, 3 Cdo 476/2014, 3 Cdo 538/2014). Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu nižšieho stupňa ako dôvodu zakladajúceho (iba) tzv. inú vadu konania pritom vyplýva aj z rozhodnutí ďalších senátov najvyššieho súdu (porovnaj napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 ECdo 10/2014, 2 Cdo 137/2010, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 228/2010, 5 ECdo 86/2013, 7 ECdo 14/2013).

Správnosť takého nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 208/2012, IV. ÚS 90/2013). Dovolací súd osobitne poukazuje na to, že ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“. Ústavný súd v uznesení z 27. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 196/2014 zotrval „na opakovane vyslovenom závere (napr. IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012) o ústavnej udržateľnosti názoru najvyššieho súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“. Obdobne argumentoval ústavný súd aj v uznesení zo 14. januára 2015 sp. zn. III. ÚS 1/2015

Vzhľadom na to, že senát dovolacieho súdu, ktorý koná a rozhoduje v tejto veci, sa riadi judikátom R 111/1998, nemusel by v zásade odôvodňovať, prečo sa od neho

neodkláňa. Platí totiž, že ten, kto sa riadi judikátom, nemusí bližšie vysvetľovať, prečo sa ním riadi. Avšak ten, kto volí odklon od judikátu, musí primerane vysvetliť, prečo tak robí. Napriek tomu ale dovolací súd – so zreteľom na dovolaciu argumentáciu navrhovateľky – uvádza:

5.1. I keď Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 ods. 1 O.s.p.) a právnou úpravou občianskeho súdneho konania dbá o to, aby rozhodnutie súdu bolo vecne správne a spravodlivé, predseda len nemôže zabezpečiť, že každé konanie bude v plnom rozsahu zodpovedať jeho ustanoveniam a že súdmi bude vždy rozhodnuté iba správne. Možnosť dosiahnutia nápravy nesprávností, ku ktorým môže v praxi dôjsť, vytvára Občiansky súdny poriadok systémom riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov (odvolanie, návrh na obnovu konania, dovolanie).

Dovolací súd v ničom nespochybňuje, že ak je rozhodnutie nepreskúmateľné, ide o nesprávnosť. Pokiaľ sa súd dopustí tejto nesprávnosti a svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodní, neodníma tým ale účastníkovi konania možnosť realizovať jeho procesné oprávnenia. Účastník odvolacieho konania má v prípade, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za nedostatočne odôvodnené, nepreskúmateľné alebo arbitrárne, zachované procesné oprávnenie poukazovať na tieto nedostatky rozhodnutia a domáhať sa nápravy; za podmienok stanovených v zákone môže podať dovolanie (§ 240 ods. 1 O.s.p.). Občiansky súdny poriadok mu nebráni v dovolaní namietat' všetky nesprávnosti postupu, rozhodovania a rozhodnutia odvolacieho súdu; ničím neobmedzuje jeho možnosť argumentovať aj tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je náležité odôvodnené, dôvody rozhodnutia nie sú dostatočne vysvetlené alebo sú vyjadrené nezrozumiteľne, prípadne sú neúplné, nepresvedčivé alebo nepodložené priebehom a výsledkami konania. Na druhej strane Občiansky súdny poriadok právnou úpravou dovolania a dovolacieho konania nezaručuje, že každé podané dovolanie bude vždy prípustné a že dovolateľ bude v konaní pred najvyšším súdom úspešný. V dovolacom konaní totiž argumentácia dovolateľa takéhoto obsahu a takejto povahy naráža na Občianskym súdnym poriadkom stanovené obmedzenia práva na súdnu ochranu, ktoré vyplývajú z právnej úpravy prípustnosti dovolania (§ 236 a nasl. O.s.p.). Rámcem, ktorý je vymedzený týmito obmedzeniami, nesmie dovolací súd prekročiť.

5.2. Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 238 vymenúva znaky tých rozsudkov odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie procesne prípustné. Z právnej úpravy obsiahnutej v danom ustanovení je zrejmé, že zákonodarca v nej – zohľadňujúc mimoriadny charakter dovolania a možné dôsledky zrušenia rozhodnutia dovolacím súdom – vyjadril na jednej strane vôľu, aby určité rozsudky (výnimočne) napriek tomu, že už nadobudli právoplatnosť, mohli byť predmetom preskúmania v dovolacom konaní (viď § 238 ods. 1 až 3 O.s.p.). Na druhej strane tým ale zároveň vyjadril vôľu, aby iné rozsudky (než sú ním výslovne uvedené) nemohli byť predmetom preskúmania v dovolacom konaní.

V preskúmvanej veci je dovolaním napadnutý potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky uvedené v § 238 ods. 3 O.s.p. Vzhľadom na zámer zákonodarcu, aby potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu neuvedený v tomto ustanovení nebolo možné podrobiť dovolaciemu prieskumu (i keby prípadne spočíval na nesprávnej aplikácii alebo interpretácii zákona), bolo by nielen nelogické a v rozpore s výnimočnou povahou dovolania, ale aj z materiálneho hľadiska neakceptovateľné, pokiaľ by právnou úpravou obsiahnutou v § 237 písm. f/ O.s.p. vyjadril zároveň („súbežnú“) vôľu zabezpečiť účastníkovi konania možnosť dovolacieho prieskumu v prípade takého potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu neuvedeného v § 238 O.s.p., ktorý možno (azda aj alebo pravdepodobne) spočíva na úplne správnych záveroch, o ich správnosti sa ale nedá celkom presvedčiť a v dovolacom konaní ju nemožno do všetkých detailov preveriť, lebo odvolací súd svoje závery v odôvodnení potvrdzujúceho uznesenia nevyjadril spôsobom absolútne jasným, určitým, presvedčivým alebo relevantnú problematiku plne vyčerpávajúcim.

5.3. Základná idea mimoriadnych opravných prostriedkov vychádza z toho, že právna istota a stabilita nastolené právoplatným rozhodnutím sú v právnom štáte narušiteľné len mimoriadne a výnimočne.

Úspešné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku dovolateľom je podmienené (primárnym) záverom dovolacieho súdu, že dovolanie je procesne prípustné a až následným (sekundárnym) záverom dovolacieho súdu, že tento opravný prostriedok je aj opodstatnený. Pokiaľ dovolací súd nedospeje k uvedenému (primárnemu) záveru, platná právna úprava mu neumožňuje postúpiť v dovolacom konaní ďalej a pristúpiť až k posúdeniu napadnutého rozhodnutia a konania, v ktorom bolo vydané; pokiaľ by dovolací súd posudzoval správnosť rozhodnutia napadnutého procesne neprípustným dovolaním, porušil

by zákon. Ak preto dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie je procesne neprípustné, musí tento opravný prostriedok odmietnuť bez toho, aby sa zaoberal správnosťou napadnutého rozhodnutia.

Pre opačný prístup dovolacieho súdu – (primárne) posúdenie rozhodnutia z hľadiska úplnosti alebo správnosti skutkových a právnych záverov a tiež výstižnosti ich vyjadrenia alebo precíznosti odôvodnenia a až z výsledku tohto posúdenia vyplývajúce následné (sekundárne) vyvodenie záveru o prípustnosti dovolania – nedáva Občiansky súdny poriadok podklad v žiadnom z jeho ustanovení.

5.4. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania vymedzuje Občiansky súdny poriadok jednak objektívnymi znakmi rozsudku (§ 238 O.s.p.) alebo uznesenia (§ 239 O.s.p.) odvolacieho súdu, jednak objektívnym zadefinovaním najzávažnejších procesných väd konania súdov nižších stupňov (§ 237 O.s.p.). Účelom takéhoto (objektívneho) vymedzenia je bezpochyby zvýšiť predvídateľnosť súdneho rozhodovania a vylúčiť alebo aspoň minimalizovať subjektívny prvok pri posudzovaní prípustnosti dovolania.

Záver súdu, že napadnuté rozhodnutie súdu nižšieho stupňa je (ne)preskúmateľné, závisí vždy nielen od toho, či a ako je toto rozhodnutie odôvodnené súdom, ktorý ho vydal, ale aj od toho, aké všeobecné predstavy o riadnom odôvodnení rozhodnutia má (opravný) súd vyššieho stupňa a ako sa tieto jeho predstavy stotožňujú s individuálnym odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V praxi sa pri tom môže zo strany súdu vyššieho stupňa vyskytnúť rozpätie od prehnanej prísnosti (rigoróznosti) cez náležitý prístup až k neopodstatnenej zhovievavosti (benevolencii).

Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nemohlo byť zámerom zákonodarcu, aby riešenie tak zásadnej otázky, ktorá je z hľadiska rešpektovania princípu právnej istoty nielen osobitne významná, ale až kľúčová (otázky, či dovolanie prípustné je alebo nie je, a či teda výnimočne možno prelomiť právoplatnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia), bolo determinované tým, s akým stupňom prísnosti dovolací súd pristupuje k posúdeniu, či odôvodnenie napadnutého rozhodnutia dostatočne jasne, zrozumiteľne a presvedčivo vysvetľuje skutkovú a právnu podstatu veci.

5.5. I keby teda bola (prípadne) opodstatnená námietka navrhovateľky, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné, nepresvedčivé alebo nedostatočne odôvodnené, nemožno prehliadnuť, že takáto námietka sa týka (len) tzv. inej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Ako už bolo uvedené vyššie, tzv. iná (v § 237 O.s.p. nevymenovaná) vada konania prípustnosť dovolania nezakladá.

6. Odvolací súd rozhodol v danom prípade bez uskutočnenia odvolacieho pojednávania. Dovolateľka vychádza z názoru, že takto vec prejednať a rozhodnúť nemohol, lebo tým porušil ustanovenie § 115a ods. 2 O.s.p., ako aj zásadu verejnosti a jej právo vyjadriť sa pred súdom k veci a k vykonávaným dôkazom. Vytýkanú nesprávnosť postupu odvolacieho súdu znásobuje podľa presvedčenia dovolateľky skutočnosť, že v tej istej veci už raz bolo nariadené odvolacie pojednávanie (jeho termín bol učený na 15. apríla 2014), navrhovateľke však bolo neskôr doručené oznámenie, že toto pojednávanie sa neuskutoční vzhľadom na ochorenie členky odvolacieho senátu.

6.1. V súvislosti so snahou zrýchliť a zefektívniť konanie vytvára Občiansky súdny poriadok viacerými ustanoveniami súdu možnosť, aby za splnenia zákonom stanovených predpokladov rozhodol aj bez nariadenia pojednávania.

V zmysle § 115a ods. 1 O.s.p. na prejednanie veci samej nie je potrebné nariaďovať pojednávanie, ak to nie je v rozpore s požiadavkou verejného záujmu a ak možno vo veci rozhodnúť len na základe listinných dôkazov predložených účastníkmi a účastníci s rozhodnutím vo veci bez nariadenia pojednávania súhlasia alebo sa výslovne práva na verejné prejednanie veci vzdali. Podľa § 115a ods. 3 O.s.p. súhlas účastníkov s rozhodnutím vo veci bez nariadenia pojednávania alebo výslovné vzdanie sa práva na prejednanie veci sa vzťahuje aj na odvolacie konanie; o tejto skutočnosti musia byť účastníci konania poučení.

6.2. V danom prípade prvostupňový súd vec prejednal a rozhodol na pojednávaní nariadenom na 18. septembra 2012 (viď zápisnicu založenú v spise na č.l. 395 až 401).

Pokiaľ odvolací súd vec prejednal a rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania a rozsudok vyhlásil 29. apríla 2014, treba poukázať na to, že 15. októbra 2008 nadobudol účinnosť zákon č. 384/2008 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky súdny poriadok. Uvedená novela zmenila okrem iného aj ustanovenie § 214 O.s.p.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. (v znení účinnom v čase rozhodovania odvolacieho súdu) platí, že na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. (v tom istom znení) v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Z ustanovení § 214 ods. 1 a 2 O.s.p. vyplýva, že len v prípadoch uvedených v § 214 ods.1 O.s.p. je odvolací súd povinný nariadiť pojednávanie, v ostatných prípadoch však môže rozhodnúť aj bez nariadenia odvolacieho pojednávania. O tom, či v prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje ustanovenie § 214 ods. 1 O.s.p., bude nariadené odvolacie pojednávanie, rozhoduje odvolací súd sám.

K námietke navrhovateľky, že v preskúmvanej veci mal odvolací súd nariadiť odvolacie pojednávanie, lebo to vyžadoval dôležitý verejný záujem, dovolací súd uvádza, že Občiansky súdny poriadok nedefinuje, čo treba považovať za dôležitý verejný záujem. Posúdenie tejto otázky závisí vždy od individuálnych okolností prejednávanej veci a z nich vychádzajúcej úvahy súdu. Pod dôležitým verejným záujmom treba podľa dôvodovej správy k ustanoveniu § 214 O.s.p. rozumieť medziiným záujem, ktorý sa týka väčšieho okruhu osôb (napríklad územného celku alebo obce).

Navrhovateľkou namietaná okolnosť (postavenie odporkyne ako vysokej školy, resp. verejnej inštitúcie) nemení nič na tom, že tu ide o typický spor v súkromnoprávnom vzťahu, kde stoja oproti sebe dve procesné strany, pričom jedna z nich (navrhovateľka) sa domáha určenia, že je neplatný právny úkon druhej procesnej strany (odporkyne) a druhá procesná strana jej tvrdenia popiera. Otázka platnosti alebo neplatnosti výpovede, ktorú dal zamestnávateľ jednému zo svojich zamestnancov, odstránenia spornosti ktorej sa navrhovateľka v tomto prípade domáha, sa netýka všetkých alebo viacerých občanov; prospech z procesného víťazstva tej alebo onej procesnej strany má v danom prípade znaky

čisto individuálne. Nad rámec toho dovolací súd len ako poznámku uvádza, že ustanovenie § 214 ods. 1 O.s.p. povinnosť odvolacieho súdu nariadiť pojednávanie neviaže na akýkoľvek verejný záujem – viaže ju na verejný záujem kvalitatívne (ešte) vyšší: dôležitý.

Formulácie zvolené v dovolaní nevyklúčujú, že navrhovateľka svoje presvedčenie, že vec mohla byť v odvolacom konaní prejednaná a rozhodnutá len po nariadení odvolacieho pojednávania, vyvodzuje z toho, že nedala súhlas na prejednanie veci bez pojednávania a ani sa výslovne nevzdala práva na verejné prejednanie veci. Pre tento prípad dovolací súd uvádza, že ustanovenie § 214 O.s.p. je vo vzťahu k § 115a O.s.p. ustanovením špeciálnym.

Občiansky súdny poriadok upravuje povinnosť prejednať vec po nariadení pojednávania odlišne na súde prvého stupňa a na odvolacom súde. Pokiaľ v konaní na súde prvého stupňa je verejné prejednanie veci na pojednávaní pravidlom, z ktorého výnimky stanovuje zákon (viď § 115a ods. 1 O.s.p.), v odvolacom konaní je to inak – Občiansky súdny poriadok vytvára možnosť, aby odvolací súd konal a rozhodoval bez nariadenia odvolacieho pojednávania (viď § 214 ods. 2 O.s.p.) a len výnimočne – v prípadoch osobitne stanovených (viď § 214 ods. 1 O.s.p.) – mu ukladá povinnosť, aby odvolanie prejednal na odvolacom pojednávaní.

Ustanovenie § 115a ods. 3 O.s.p. síce uvádza, že „súhlas účastníkov s rozhodnutím vo veci bez nariadenia pojednávania alebo výslovné vzdanie sa práva na prejednanie veci sa vzťahuje aj na odvolacie konanie“, to však nemožno dávať do protikladu s § 214 ods. 1 a 2 O.s.p. a ani vysvetľovať tak, že sa ustanovením § 115a ods. 3 O.s.p. dopĺňajú ďalšie podmienky, za ktorých môže odvolací súd vec prejednať bez nariadenia odvolacieho pojednávania.

Zmyslu a účelu § 115a ods. 3 O.s.p. zodpovedá taký výklad tohto ustanovenia, podľa ktorého ak (už raz) účastník konania na súde prvého stupňa súhlasil s rozhodnutím vo veci bez nariadenia pojednávania alebo sa (už) na prvostupňovom súde výslovne vzdal práva na verejné prejednanie veci, vzťahuje sa ním udelený súhlas alebo ním urobené vzdanie sa práva aj na odvolacie konanie.

6.3. Právny rámec, v ktorom bolo na odvolacom súde, aby posúdil, či (ne)môže konať a rozhodovať bez nariadenia odvolacieho pojednávania, bol v preskúmvanej veci daný § 214 O.s.p., nie ustanovením § 115a O.s.p.

Odvolací súd v tomto prípade dospel k záveru, že a/ netreba zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ nejde o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a c/ nariadenie odvolacieho pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem.

Dovolací súd konštatuje, že postup odvolacieho súdu bol v súlade s ustanovením § 214 ods. 1 a 2 O.s.p. a nemal za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení navrhovateľky.

6.4. K tej časti dovolania, v ktorej navrhovateľka vyvodzuje nevyhnutnosť prejednávania veci na odvolacom pojednávaní z toho, že v danom prípade odvolací súd pôvodne vytýčil termín odvolacieho pojednávania, neskôr ho ale zrušil, dovolací súd poukazuje na uznesenie ústavného súdu z 15. októbra 2009 sp. zn. IV. ÚS 362/09, v ktorom sa konštatuje, že ústavne akceptovateľný a udržateľný je postup odvolacieho súdu, ktorý najskôr nariadil na prejednanie odvolania podaného pred 15. októbrom 2008 odvolacie pojednávanie, po jeho odročení na neskorší termín ale vec prejednal a rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania (i keď sa účastník konania jeho nariadenia domáhal) a rozsudok vyhlásil verejne pri zachovaní požiadaviek vyplývajúcich z § 156 ods. 3 O.s.p.

6.5. Postup súdu pri vyhlasovaní rozsudku, ak sa rozhoduje bez nariadenia pojednávania, stanovuje § 156 ods. 3 O.s.p., podľa ktorého v týchto prípadoch súd oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nie je potrebné na vyhlásenie rozsudku osobitne predvolávať účastníkov konania.

V danom prípade zo spisu vyplýva, že oznámenie o vyhlásení rozsudku bolo vyvesené na úradnej tabuli v zákonom stanovenej lehote (viď čl. 466 spisu). Odvolací súd pri vyhlasovaní rozsudku postupoval v súlade so zákonom, preto jeho postup nemohol mať za následok odňatie možnosti navrhovateľky konať pred súdom.

6.6. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd uzatvára, že rozhodnutím odvolacieho súdu bez nariadenia odvolacieho pojednávania (resp. jeho postupom pri vyhlásení rozsudku) nebola navrhovateľke odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

7. Dovolateľka podľa všetkého zastáva názor, že súdy nemali pre rozhodnutie dostatok úplných a správnych skutkových podkladov, rozhodovali na báze neúplných skutkových zistení, nesprávne vyhodnotených dôkazov a skutkových záverov priečiacich sa skutočnosti. Najvyšší súd preto uvádza nasledovné:

7.1. V prípade neúplnosti skutkových zistení alebo nesprávnosti skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012).

7.2. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonal všetky účastníkom navrhované dôkazy, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f/ O.s.p., lebo týmto postupom sa účastníkovi neodníma možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

7.3. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré navrhovateľke v dovolaní zreteľne namieta, nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (viď tiež napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

8. V dovolaní sa uvádza, že v preskúmvanej veci došlo k neodôvodneným prieťahom, existenciu ktorých potvrdilo aj vedenie Krajského súdu v Bratislave.

V súvislosti s touto námietkou treba uviesť, že prieťahy v konaní nie sú judikatúrou najvyššieho súdu považované za dôvod, ktorý zakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď rozhodnutie najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 4/2005, ale aj ďalšie rozhodnutia, napríklad sp. zn. 3 Cdo 292/2009, 3 Cdo 164/2007, 3 Cdo 28/2012, 3 Cdo 308/2013).

9. K námietke navrhovateľky, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu.

O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 54/2012 a tiež ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

Keďže navrhovateľka dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. uplatnila v dovolaní, ktoré nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd podrobiť napadnutý rozsudok posúdeniu z hľadiska správnosti v ňom zaujatých právnych záverov.

10. K predchádzajúcim bodom odôvodnenia najvyšší súd pripomína konštatovanie ústavného súdu obsiahnuté v jeho uznesení z 27. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 196/2014, podľa ktorého „prípady nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“.

11. Navrhovateľka dovolaním napadla aj výrok rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania.

Predmetný výrok, i keď je obsiahnutý vo výrokovej časti rozsudku, má povahu uznesenia (viď § 167 O.s.p.). Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolanie navrhovateľky smeruje proti výroku rozsudku majúceho povahu takého uznesenia odvolacieho súdu, ktoré nie

je uvedené v týchto ustanoveniach; prípustnosť jej dovolania v časti smerujúcej proti tomuto výroku preto z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva. Navyše, v zmysle § 239 ods. 3 O.s.p. je dovolanie proti výroku o trovách procesne neprípustné aj vtedy, ak by inak smerovalo proti uzneseniu uvedenému v ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p.

Prípustnosť tejto časti dovolania navrhovateľky by zakladalo iba to, ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p. Vyššie už ale bolo uvedené, že k týmto vadám konania nedošlo.

12. Vzhľadom na to, že dovolanie navrhovateľky nie je podľa ustanovení § 238 O.s.p. a § 239 O.s.p. prípustné, nepreukázaná bola navrhovateľkou tvrdená procesná vada konania uvedená v § 237 písm. f/ O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 O.s.p., dovolací súd odmietol jej dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

13. V dovolacom konaní úspešnej odporkyne vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľke, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Odporkyňa podala návrh na priznanie náhrady trov dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.) a trovy dovolacieho konania aj vyčíslila.

Dovolací súd priznal odporkyne náhradu trov dovolacieho konania spočívajúcu v odmene advokátky za jeden úkon právnej služby, a to vypracovanie vyjadrenia odporkyne k dovolaniu navrhovateľky [§ 13a ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“)]. Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby určil dovolací súd vo výške 336,94 €, čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu [§ 16 ods. 3 vyhlášky (8,04 €)] a s 20 % DPH (68,99 €), predstavuje spolu 413,97 €.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 10. septembra 2015

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková